

*Мамич М. В.,**доктор філологічних наук, професор,
завідувач кафедри прикладної лінгвістики та літературознавства
Національного університету «Одеська юридична академія»
<https://orcid.org/0000-0002-2868-3953>**Шевченко-Бітенська О. В.,**кандидат юридичних наук,
доцент, доцент кафедри іноземних мов
Національного університету «Одеська юридична академія»
<https://orcid.org/0000-0002-0845-3114>*

ФУНКЦІОНУВАННЯ АНГЛІЦИЗМІВ У ПРОФЕСІЙНОМУ ПСИХОЛОГІЧНОМУ ДИСКУРСІ

Анотація. Статтю присвячено комплексному аналізу функціонування англiцизмiв у професiйному психологiчному дискурсi сучасної української мови. Актуальність дослідження зумовлена інтенсивними процесами глобалізації наукового знання, домінуванням англійської мови в міжнародній психологічній науці та активним впровадженням англійських теорій, методик і психодіагностичних інструментів у вітчизняну фахову практику. Метою статті є з'ясування ролі англiцизмiв у формуванні психологiчної терміносистеми та їхніх термінологічних і комунікативних функцій у професiйному мовленні психологiв.

Матеріалом дослідження слугували тексти сучасного українського психологічного дискурсу різних жанрів, зокрема наукові статті фахових періодичних видань. У роботі застосовано контекстуальний, термінологічний, функціонально-комунікативний та кількісний методи аналізу. У результаті дослідження встановлено, що англiцизми становлять значний і структурно неоднорідний пласт психологiчної термінології та перебувають на різних етапах мовної адаптації. Виокремлено повністю адаптовані англiцизми, частково адаптовані одиниці та кальки, охарактеризовано їхні фонетичні, графічні, словотвірні й семантичні особливості.

Доведено, що англiцизми виконують у професiйному психологiчному дискурсi передусім номінативну функцію, забезпечуючи точне позначення нових наукових понять, методів і психічних явищ, а також реалізують важливі комунікативно-прагматичні функції, зокрема маркують фахову ідентичність та сприяють міжнародній уніфікації наукового знання. Водночас встановлено наявність термінологічної варіантності й конкуренції між англiцизмами та питомими українськими відповідниками, що актуалізує проблему стандартизації психологiчної термінології. Зроблено висновок про необхідність збалансованого підходу до використання англiцизмiв, який поєднував би міжнародну наукову інтеграцію зі збереженням національних мовних ресурсів.

Ключові слова: англiцизми, професiйний дискурс, психологiчна термінологія, термінологічна адаптація, комунікативні функції.

Постановка проблеми. Актуальність дослідження зумовлена активними процесами глобалізації та інтернаціоналізації наукового знання, які безпосередньо впливають на мовну практику фахівців гуманітарної сфери, зокрема психології.

Сучасний професiйний психологiчний дискурс характеризується інтенсивним проникненням англiцизмiв, що пов'язано з домінуванням англійської мови як мови міжнародної науки, поширенням англійських теорій, методик і діагностичних інструментів, а також з активною міждисциплінарною та міжкультурною комунікацією [1; 2]. Використання англiцизмiв у психологiчному дискурсi не лише збагачує термінологічну систему, а й впливає на комунікативні стратегії фахівців, процеси номінації, інтерпретації та професiйної ідентифікації, що підкреслюють сучасні дослідження наукового та професiйного дискурсу [3].

Аналіз останніх досліджень і публікацій з даної теми.

Ступінь наукової розробленості проблеми засвідчує наявність значної кількості праць, присвячених іншомовним запозиченням у сучасних мовах, зокрема англiцизмам у науковому, медійному та професiйному дискурсах [4]. У вітчизняному та зарубіжному мовознавстві ґрунтовно досліджено загальні закономірності запозичення, адаптації та функціонування іншомовної лексики, проблеми терміноутворення й стандартизації наукової термінології [5; 6]. Водночас професiйний психологiчний дискурс як окрема сфера функціонування англiцизмiв залишається недостатньо вивченим, особливо в аспекті поєднання термінологічного та комунікативного підходів, що зумовлює наукову перспективність обраної теми.

Метою статті є комплексний аналіз функціонування англiцизмiв у професiйному психологiчному дискурсi з урахуванням їхніх термінологічних та комунікативних вимірів. Для досягнення поставленої мети передбачено розв'язання таких основних завдань: з'ясувати причини та умови проникнення англiцизмiв у психологiчний дискурс; класифікувати англiцизми за структурно-семантичними та функціональними ознаками; проаналізувати особливості їхньої мовної адаптації; визначити роль англiцизмiв у професiйній комунікації психологiв.

Об'єктом дослідження є професiйний психологiчний дискурс сучасної української мови. Предметом – англiцизми як складова цього дискурсу, їхні термінологічні характеристики та комунікативні функції.

Наукова новизна роботи полягає в комплексному аналізі англiцизмiв у професiйному психологiчному дискурсi з пози-

цій поєднання термінологічного та комунікативного підходів, а також в уточненні їхньої ролі у формуванні сучасної української психологічної терміносистеми. Практична значущість дослідження полягає в можливості використання його результатів у курсах лексикології, термінознавства, дискурсології, у практиці фахової комунікації психологів, перекладацької діяльності та під час укладання спеціалізованих словників психологічної термінології.

Виклад основного матеріалу дослідження. У сучасній лінгвістиці поняття *англіцизм* визначається як мовна одиниця різного рівня – лексична, словотвірна, семантична або фразеологічна, – запозичена з англійської мови або сформована за її зразком і функціонує в мові-реципієнті [4, с. 132–134]. Дослідники наголошують, що англіцизми можуть перебувати на різних етапах мовної адаптації – від повністю асимільованих одиниць до іншомовних вкраплень, які зберігають графічні та фонетичні ознаки мови-джерела [5, с. 412–415].

У межах фахової термінології англіцизми виконують передусім номінативну функцію, забезпечуючи точне позначення нових наукових понять і процесів. У психологічному дискурсі вони часто репрезентують концепти, що не мають усталених відповідників в українській мові, або ж співіснують із питомими термінами, утворюючи варіантні номінації, що перебувають у стані конкуренції.

Терміносистема психології є відкритою та динамічною, оскільки перебуває в постійній взаємодії з іншими галузями знання – медициною, педагогікою, соціологією, когнітивними науками [6, с. 67–72]. Відкритість цієї системи зумовлює активне поповнення термінологічного складу за рахунок іншомовних запозичень, насамперед з англійської мови, яка виконує роль основного джерела наукових інновацій.

Динамічність психологічної терміносистеми виявляється також у зміні функціонального статусу англіцизмів: від вузькоспеціалізованих термінів до одиниць, що поступово виходять за межі суто наукового вжитку й проникають у ширший професійний та популярно-науковий дискурс. Це зумовлює варіативність уживання, нестабільність термінологічних норм і потребу в уніфікації.

Зазвичай причини проникнення англіцизмів у психологічну термінологію поділяють на екстралінгвальні та інтралінгвальні. До екстралінгвальних чинників належать глобалізація наукового простору, домінування англомовних публікацій у міжнародних рейтингових журналах, академічна мобільність дослідників і стандартизація психодіагностичних методик [1, с. 85–92; 2, с. 143–150]. Інтралінгвальні чинники пов'язані з прагненням до лаконічності, семантичної точності та однозначності термінів, а також з відсутністю повноцінних українських еквівалентів для нових наукових понять [4, с. 140–142].

Основними каналами проникнення англіцизмів у психологічну терміносистему є перекладна та оригінальна англомовна наукова література, освітні програми, професійні тренінги, а також цифрові наукові платформи. Важливу роль відіграє усна фахова комунікація, у межах якої англіцизми часто функціонують без перекладу, що сприяє їх закріпленню у професійному мовленні.

У сучасному мовознавстві виокремлюють кілька основних підходів до аналізу запозичень. Так, структурний підхід зосереджується на формальній адаптації англіцизмів, зокрема на фонетичних, морфологічних і словотвірних змінах, яких вони

зазнають у мові-реципієнті [Там само, с. 145–148]. Семантичний підхід передбачає дослідження змін значення запозичених одиниць, процесів семантичного звуження, розширення або переосмислення в новому дискурсивному середовищі, що є особливо актуальним для психологічної термінології [5, с. 420–424]. Прагматичний же підхід орієнтований на аналіз функціонування англіцизмів у конкретних комунікативних ситуаціях, зокрема на їхню роль у професійній ідентифікації, демонстрації експертності та формуванні фахової солідарності між учасниками дискурсу. Поєднання зазначених підходів може забезпечувати комплексний опис англіцизмів у професійному психологічному дискурсі.

Матеріалом нашого дослідження слугували тексти сучасного професійного психологічного дискурсу українською мовою, що репрезентують основні жанри фахової комунікації. Загальний корпус дослідження сформовано з 25 наукових статей, опублікованих упродовж 2005–2024 років, загальним обсягом приблизно 120 000 слововживань, що забезпечує репрезентативність і достовірність отриманих результатів. До корпусу увійшли такі групи джерел: наукові статті з фахових періодичних видань «Психологія і суспільство», «Проблеми сучасної психології», «Наукові студії із соціальної та політичної психології», «Вісник Київського національного університету імені Тараса Шевченка. Серія: Психологія». Відбір текстів здійснювався з урахуванням їхньої фахової релевантності, актуальності та системного використання психологічної термінології.

Англіцизми були вибрані за такими критеріями: іншомовне (англійське) походження лексичної одиниці або її утворення за англомовною моделлю; функціонування одиниці як терміна або напівтерміна в межах психологічної терміносистеми; регулярна повторюваність у різних текстах корпусу (не менше 5 уживань у двох і більше джерелах); наявність або відсутність українського відповідника, що дало змогу простежити варіативність термінологічних номінацій.

Для досягнення мети дослідження застосовано контекстуальний аналіз, що використовувався для встановлення значення англіцизмів у конкретних мовленнєвих оточеннях та виявлення жанрових відмінностей їх уживання, та термінологічний метод, який дав змогу визначити статус англіцизмів у структурі психологічної терміносистеми, ступінь їхньої адаптації та співвіднесеність із питомими українськими відповідниками.

Функціонально-комунікативний аналіз було спрямовано на з'ясування ролі англіцизмів у спілкуванні психологів, зокрема у вираженні наукової аргументації, концептуальної точності та фахової ідентичності. Кількісний метод забезпечив визначення частотності англіцизмів, їх розподілу за жанрами та тематичними групами, що стало підґрунтям для узагальнення тенденцій їх функціонування в сучасному психологічному дискурсі.

Аналіз корпусу наукових текстів засвідчив структурну неоднорідність англіцизмів, що функціонують у сучасному психологічному дискурсі. Залежно від ступеня мовної адаптації було виокремлено три основні типи: повністю адаптовані англіцизми, частково адаптовані одиниці та кальки.

Найчисельнішу групу становлять повністю адаптовані англіцизми, які зазнали фонетичної, графічної та морфологічної інтеграції в українську мову й активно використовуються як нормативні терміни. До цієї групи належать такі одиниці, як *стрес*, *тест*, *терапія*, *мотивація*, *адаптація*. Вони ста-

новлять близько 48 % зафіксованих англіцизмів і характеризуються високою частотністю в усіх типах проаналізованих текстів, що свідчить про їх усталений статус у психологічній терміносистемі.

Частково адаптовані англіцизми (приблизно 37 %) зберігають окремі формальні або семантичні ознаки мови-джерела. До них належать терміни типу *копінг*, *майндфулнес*, *фідбек*, *скрінінг*, *коучинг*. Такі одиниці найчастіше трапляються в наукових статтях, де виконують функцію точної номінації сучасних концептів, однак демонструють варіативність написання (*копінг*/*копінг* (англ. coping) – найпоширеніший і найбільш нормативний варіант, *копінг* – варіант із передаванням [п] через г; *майндфулнес* / усвідомленість (англ. mindfulness), *майндфулнесс* – менш бажаний у сучасних українських текстах, *mindfulness* – без адаптації (часто при першому вживанні), паралельно вживається український відповідник *усвідомленість*, але в багатьох статтях обидва терміни співіснують; *фідбек* / зворотний зв'язок (англ. feedback), *фід-бек* – зустрічається нечасто, *feedback* – латиницею (часто в дужках); *скрінінг* (англ. screening) – усталений варіант, *скрінінг* – варіант із г (нормативно можливий, але малопоширений), *скрінінг* – не відповідає українській орфографії, *screening* – зазвичай при першому згадуванні; *коучинг* (англ. coaching), *коучінг* – не відповідає українській орфографії, *coaching* – латиницею та словотвірної адаптації (*копінг-стратегія*, *копінг-поведінка*, *копінгові механізми*, *копінгова стратегія подолання*; *майндфулнес-практики*, *майндфулнес-орієнтований підхід*, *майндфулнес-терапія*, *майндфулнес-тренінг*; *фідбек-орієнтований підхід*, *надання фідбеку*, *отримання фідбеку*, *фідбек у терапевтичній взаємодії*; *психологічний скрінінг*, *скрінінгове дослідження*, *скрінінгові методики*, *первинний скрінінг*; *коучингова взаємодія*, *коучинговий підхід*, *коучингові технології*, *психологічний коучинг*).

Таким чином у науковому психологічному дискурсі спостерігаємо графічну варіативність (передавання іншомовних фонем), паралельне вживання транслітерованих і перекладних відповідників, активну словотвірну адаптацію через прикметники, складні терміни, аналітичні конструкції.

Дослідження показало, що англіцизми в психологічному дискурсі нерідко зазнають семантичних модифікацій, пов'язаних із процесом термінологізації. Зокрема, значна частина запозичених одиниць зазнає семантичного звуження, коли багатозначне слово англійської мови в українському психологічному дискурсі функціонує з одним, спеціалізованим значенням (наприклад, *триггер* (англ. trigger) як психогенний стимул).

Водночас зафіксовано випадки формування фахової полісемії, коли англіцизм уживається в кількох значеннях залежно від підгалузі психології або контексту. Так, термін *копінг* (англ. to cope) може позначати як загальну стратегію подолання стресу, так і конкретний набір поведінкових реакцій, що засвідчує семантичну варіативність у межах фахового дискурсу.

Англіцизми, які зберігають паралельне загальномовне й термінологічне значення, можуть спричиняти семантичну неузгодженість у професійній комунікації. Саме тому такі випадки потребують чіткішої термінологічної регламентації та контекстуального уточнення.

Подальший аналіз співвідношення англіцизмів і питомих українських відповідників засвідчив наявність кількох моделей термінологічної конкуренції. Найпоширенішою є модель

паралельного функціонування, коли англіцизм і український відповідник уживаються як синонімічні одиниці: *фідбек* / *зворотний зв'язок*, *копінг* / *подолання стресу*. У таких випадках вибір терміна часто зумовлений жанром тексту та комунікативною ситуацією.

Менш поширеною є модель домінування англіцизму, коли запозичений термін витісняє питомий відповідник або використовується значно частіше через свою лаконічність і міжнародну впізнаваність (*стрес*, *скрінінг*, *коучинг*). Водночас у навчальних текстах, на відміну від власне наукових, можна простежити тенденцію до свідомого використання українських відповідників або калькованих одиниць, що сприяє термінологічній стандартизації. Англіцизми хоча і відіграють важливу роль у розвитку сучасної психологічної терміносистеми, проте їх занадто активне використання зумовлює потребу в балансі між міжнародною уніфікацією та збереженням національних мовних ресурсів.

Аналіз корпусу професійних психологічних текстів дав змогу згрупувати англіцизми відповідно до основних тематичних напрямів сучасної психології. Така класифікація відображає як структуру психологічної науки, так і специфіку функціонування запозиченої термінології в межах окремих підгалузей.

У межах загальнотеоретичної та когнітивної психології виокремлено терміни-англіцизми, що переважно позначають базові психічні процеси, когнітивні механізми та ментальні стани. Вони характеризуються високим рівнем термінологічної закріпленості та широким уживанням у аналізованих наукових текстах. Ці одиниці переважно функціонують як повністю або частково адаптовані англіцизми й слугують засобом точного відтворення теоретичних концептів – *когніція* (англ. cognition), *перцепція* (англ. perception), *атенція* (англ. attention), *інсайт* (англ. insight), *праймінг* (англ. priming), *майндсет* (англ. mindset), *майндфулнес* (англ. mindfulness).

Англіцизми клінічної та консультативної психології пов'язані з описом психічних розладів, симптомів, психотерапевтичних підходів і процесів психологічної допомоги. Вони активно використовуються в практичних посібниках і наукових статтях. Для цієї групи характерна висока частотність частково адаптованих англіцизмів, які нерідко співіснують із калькованими або описовими українськими відповідниками (*стрес* (англ. stress) – адаптований англіцизм, *триггер* (англ. trigger), *флешбек* (англ. flashback), *копінг* (англ. coping), *булінг* (англ. bullying), *коучинг* (англ. coaching), *супервізія* (англ. supervision) – адаптований англіцизм).

До термінів соціальної та організаційної психології належать англіцизми, що відображають міжособистісну взаємодію, групові процеси та психологію організаційного середовища. Вони часто функціонують і у міждисциплінарному дискурсі – *лідерство* (англ. leadership), *тимбілдінг* (англ. team building), *комунікація* (англ. communication), *фідбек* (англ. feedback), *мотивація* (англ. motivation), *менеджмент* (англ. management), *стрес-менеджмент* (англ. stress management). Подані терміни психології та суміжних дисциплін в українсько-англійському відповіднику є усталеними в міжнародному науковому й прикладному дискурсі, вони здебільшого демонструють високий рівень інтеграції та активно використовуються в науково-практичному мовленні.

До термінів психодіагностики та методології досліджень належать англіцизми, пов'язані з методами дослідження, оціню-

вання та аналізу психологічних явищ. Вони характеризуються точністю та міжнародною стандартизованістю – *тест* (англ. test), *скринінг* (англ. screening), *моніторинг* (англ. monitoring), *шкала* (англ. scale), *опитувальник* (англ. questionnaire), *валідність* (англ. validity), *надійність* (англ. reliability), *інтерв'ю* (англ. interview). Більшість цих англіцизмів є повністю адаптованими та входять до ядра психологічної терміносистеми. Англійський термін *questionnaire* походить від французького *questionnaire* і у сучасній психології означає стандартизований інструмент збору самозвітних даних. Український термін *опитувальник* є словотвірною калькою, утвореною від дієслова *опитувати* з продуктивним суфіксом *-альник*. На відміну від прямого запозичення, українська номінація повністю інтегрована в систему мови й не зберігає іншомовної морфології. Таким чином, *questionnaire* не функціонує в українській мові як термін, але виступає джерелом калькування, що свідчить про опосередкований вплив англійської терміносистеми.

Англійський термін *reliability* також походить від французького *reliable* і у психології означає ступінь стабільності та відтворюваності результатів вимірювання. Український термін *надійність* є семантичною калькою, утвореною від прикметника *надійний* із суфіксом *-ість*, що відповідає англійському суфіксу *-ity*. В українському науковому дискурсі термін *надійність* повністю витіснив можливі запозичені форми (реліабіліті не закріпився), однак значення стандартизоване відповідно до англійської психометричної традиції, англійський термін вплинув не на форму, а на концептуальний обсяг українського слова.

Таким чином обидва терміни демонструють непряме запозичення з англійської мови: *опитувальник* – словотвірна калька, *надійність* – семантична калька. Така особливість підтверджує, що терміни-англіцизми в психології не завжди реалізуються як прямі запозичення, а часто входять до мови через калькування та концептуальну адаптацію, що є характерною рисою сучасної української наукової термінології.

Терміни психотерапії охоплюють назви напрямів, методів і технік, що здебільшого зберігають іншомовну форму як маркер наукової традиції – *когнітивно-поведінкова терапія* (англ. cognitive-behavioral therapy (CBT)), *гештальт-терапія* (англ. Gestalt therapy), *психоаналіз* (англ. psychoanalysis), *майндфулнес-терапія* (англ. mindfulness-based therapy), *арт-терапія* (англ. art therapy). Англіцизми цієї групи часто функціонують у формі складних термінів або кальок і мають високий рівень міжнародної впізнаваності.

Англіцизми, що використовуються в освітньому, тренінговому та прикладному контекстах – *тренінг* (англ. training), *коучинг* (англ. coaching), *фасилітація* (англ. facilitation), *менторинг* (англ. mentoring), *рефлексія* (англ. reflection) – вирізняються високою частотністю в практичних текстах і демонструють активне проникнення в ширший професійний та напівпрофесійний дискурс.

Запропонована класифікація засвідчує, що англіцизми охоплюють практично всі ключові напрями психології та виконують важливу роль у концептуалізації сучасного наукового знання. Англіцизми виконують передусім номінативну функцію, забезпечуючи мовне позначення нових наукових понять, методів і психічних явищ, що виникають у процесі розвитку психології. Запозичені терміни дають змогу оперативної інтегрувати нові концепти без створення громіздких описових кон-

струкцій, що відповідає принципам мовної економії та наукової точності (Кочерган, 2006, с. 140–142).

Особливо виразно ця функція виявляється в номінації психотерапевтичних підходів, діагностичних процедур і когнітивних механізмів, які входять у фаховий обіг разом з оригінальною англійською термінологією. Міжнародна впізнаваність англіцизмів сприяє уніфікації наукового знання та полегшує міжкультурну професійну комунікацію (Crystal, 2003, р. 87–90).

Висновки. Проведене дослідження дало змогу комплексно схарактеризувати особливості функціонування англіцизмів у професійному психологічному дискурсі та підтвердити їх системну, а не випадкову роль у формуванні й розвитку психологічної терміносистеми. Аналіз корпусу фахових текстів засвідчив, що англіцизми є невід'ємним компонентом наукової та професійної комунікації психологів, відображаючи як глобальні тенденції розвитку науки, так і внутрішні потреби термінотворення.

У результаті дослідження встановлено, що англіцизми в психологічному дискурсі перебувають на різних етапах мовної адаптації: від повністю інтегрованих одиниць, які становлять ядро терміносистеми, до частково адаптованих форм і кальок, що демонструють варіативність графічного оформлення, словотвірної реалізації та семантичного наповнення. Особливо продуктивними виявилися частково адаптовані англіцизми, які активно співіснують із калькованими або описовими українськими відповідниками, утворюючи зони термінологічної конкуренції та варіантності.

Доведено, що англіцизми виконують у професійному психологічному дискурсі передусім номінативну функцію, забезпечуючи точне й лаконічне позначення нових понять, методів, психічних процесів і терапевтичних практик. Водночас вони реалізують і важливі комунікативно-прагматичні функції, зокрема слугують маркерами належності до міжнародної наукової спільноти, засобами демонстрації фахової компетентності та інструментами уніфікації наукового знання.

Матеріал дослідження показав, що англійська мова впливає на українську психологічну термінологію не лише шляхом прямого запозичення, а й через калькування та концептуальну адаптацію. Приклади термінів *опитувальник* і *надійність* переконливо засвідчують, що англійський вплив може реалізовуватися на семантичному та концептуальному рівнях без формального запозичення іншомовної оболонки. Це свідчить про гнучкість української терміносистеми та її здатність інтегрувати міжнародні наукові концепти з використанням власних мовних ресурсів. Водночас активне проникнення англіцизмів зумовлює низку проблем, зокрема нестабільність термінологічних норм, графічну й семантичну варіативність, а також ризик надмірної іншомовної експансії. У зв'язку з цим актуалізується потреба в подальшій термінологічній уніфікації, кодифікації англіцизмів у фахових словниках і виробленні збалансованого підходу до їх уживання, що поєднував би міжнародну стандартизацію з підтримкою національних мовних традицій.

Перспективним напрямом подальших досліджень є вивчення динаміки закріплення англіцизмів у різних жанрах психологічного дискурсу, а також розроблення рекомендацій щодо їх нормативного й стилістично вмотивованого використання в науковій та освітній практиці.

Література:

1. Crystal D. English as a Global Language. 2nd ed. Cambridge: Cambridge University Press, 2003. 212 p.
2. Phillipson R. Linguistic Imperialism Continued. New York : Routledge, 2009. 304 p.
3. Бібер Д., Конрад С., Реппен Р. Корпусна лінгвістика: дослідження структури та використання мови / пер. з англ. Кембридж : Cambridge University Press, 2007. 345 с.
4. Кочерган М. П. Загальне мовознавство. Київ : Академія, 2006. 464 с.
5. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми: підручник. Полтава: Довкілля. Київ, 2008. 711 с.
6. Cabré M. T. Terminology: Theory, Methods and Applications. Amsterdam ; Philadelphia : John Benjamins Publishing Company, 1999. 247 p.

Mamych M., Shevchenko-Bitenska O. The Functioning of Anglicisms in Professional Psychological Discourse

Summary. The article is devoted to a comprehensive analysis of the functioning of Anglicisms in the professional psychological discourse of the contemporary Ukrainian language. The relevance of the study is determined by the intensive processes of globalization of scientific knowledge, the dominance of English in international psychological science, and the active introduction of English-language theories, methods, and psychodiagnostic instruments into domestic professional practice. The aim of the article is to clarify the role of Anglicisms in the formation of the psychological terminological system and to determine their terminological and communicative functions in psychologists' professional speech.

The research material consists of texts of contemporary Ukrainian psychological discourse of various genres, including

scientific articles published in specialized periodicals. The study employs contextual, terminological, functional-communicative, and quantitative methods of analysis. The results demonstrate that Anglicisms constitute a significant and structurally heterogeneous layer of psychological terminology and are found at different stages of linguistic adaptation. Fully adapted Anglicisms, partially adapted units, and calques are identified, and their phonetic, graphic, word-formational, and semantic features are characterized.

It is proved that in professional psychological discourse Anglicisms primarily perform a nominative function, ensuring precise designation of new scientific concepts, methods, and mental phenomena, as well as important communicative and pragmatic functions, in particular marking professional identity and facilitating international unification of scientific knowledge. At the same time, the presence of terminological variability and competition between Anglicisms and native Ukrainian equivalents is established, which actualizes the problem of standardization of psychological terminology. The article concludes that a balanced approach to the use of Anglicisms is necessary – one that combines international scientific integration with the preservation of national linguistic resources.

Key words: Anglicisms, professional discourse, psychological terminology, terminological adaptation, communicative functions.

Дата першого надходження рукопису
до видання: 14.11.2025

Дата прийнятого до друку рукопису
після рецензування: 10.12.2025

Дата публікації: 31.12.2025